

چهارشنبه 10 مرداد 1397-19 ذی القعدة 1439-1 آگوست 2018

تجاوز نظامي امپراتوري عثماني به مرزهاي غربي ايران (1286 ش)

تجاوز نظامي امپراتوري عثماني به مرزهاي غربي ايران (1286 ش)

دولت عثماني در آغاز مشروطيت و زماني که دولت ايران درگير مسائل داخلي و مبارزه با آزادي خواهان و مشروطه طلبان بود، با فرصت طلبي، چند منطقه از نواحي مرزي ايران را مورد تجاوز قرار داد و برخي مناطق را به اشغال خود درآورد. در اين ميان، بر اثر اعتراض شديد روسيه و انگلستان، عثماني مجبور به تخليه آن نواحي گرديد، اما با حملات ديگر، آن مناطق را دوباره تصرف کرد. اين بار نيز بر اثر اعتراض روسيه و انگلستان، نيروهاي عثماني عقب نشيني کردند. اعتراض اين دو دولت به خاطر ايران دوستي و يا رعايت حقوق بين الملل نبود بلکه آنان درصدد بودند تا ايران و منافع آن را خود به تنهائي به يغما ببرند و مزاحمي نداشته باشند. چنان که در اين مسير قراردادهاي استعماري فراواني عليه ايران امضا کردند. به طوري که ايران را به سه منطقه نفوذ روس و انگليس و بي طرف تقسيم کرده و به طور ثابت در کشور حضور نظامي داشتند.

آغاز به کار اولين خط کشتيراني ايران در درياي خزر (1368 ش)

اولين خط کشتيراني ايران در درياي خزر با حضور وزاري راه و ترابري، اقتصاد و دارايي، جهاد سازندگي و برخي مسؤولان محلي در دهم مرداد ماه 1368 ش آغاز به کار کرد. با ايجاد اين خط کشتيراني در آب هاي خزر، قدرت صادرات و واردات کالا از طريق اين آبراه مهم افزايش چشمگيري يافت. با شروع به کار اين خط، جمهوري اسلامي ايران، مبدي ورودی خود را گسترش داد و با اين خط، مسير صادرات به اروپا در حدود چهارهزار كيلومتر کوتاه شد. همچنين فعال شدن اين خط، در ترانزيت کالا تأثیر به سزايي بر جاي نهاد.

درگذشت "ابن خلدون" مورخ بزرگ مسلمانان (808 ق)

عبدالرحمن بن محمد بن خلدون معروف به ابن خلدون ملقب به ولي الدين، از بزرگان و مشاهير مورخين مسلمان، در اول رمضان سال 732 ق در تونس به دنيا آمد. وي از جواني به کارهاي دولتي پرداخت ولي پس از مدتي به واسطه و ي بدگويی ديگران به زندان افتاد و از کارهاي دربار فاصله گرفت. از آن پس به مطالعات علمي روي آورد و دست به تاليف کتاب زد. ابن خلدون در زمان خود در تاريخ و نويسي مشهور بود اما اندیشه و هاي وي در آن زمان بازتاب کافي نيافت و از قرن سيزدهم هجري قمری نام، آثار و افکار او، مطرح شد. مهم ترين اثر ابن خلدون، کتاب تاريخ او موسوم به "كتاب العبر و ديوان المبتدأ و الخبر في أيام العرب و العجم و البربر" در هفت جلد ضخيم به چاپ رسيده که جلد اول آن به عنوان مقدمه، در فلسفه و تاريخ و اجتماع، شهره و عام است. ابن خلدون را مخترع و پديدآورنده و ي علم عمران نيز گفته اند. سرانجام ابن خلدون در 76 سالگي در قاهره وفات يافت و در همان شهر به خاک سپرده شد.

رحلت آيت الله "شيخ محمدحسين كاشف الغطاء" عالم بزرگ جهان اسلام (1373 ق)

علامه محمدحسين بن علي كاشف الغطاء نجفي، در سال 1294 قمری از خانداني اهل علم و معروف به دانش و فضيلت در نجف اشرف متولد شد. ايشان مقدمات علوم را در زادگاه خويش خواند و آن گاه در حلقه و ي درس دانشمندان بزرگ زمان خويش درآمد. آخوند ملا محمد کاظم خراساني، حاج آقارضا همداني، سيد محمدکاظم يزدي، ميرزا حسين نوري، ميرزا محمدباقر اصطهباناتي و شيخ محمدرضا نجف آبادي از جمله اساتيد وي بودند. كاشف الغطاء داراي استعدادي سرشار و ذکاوتي بسيار بود و در مدت کوتاهي توانست به مدارج عالي دست يابد و محل اعتماد مخصوص علماي حوزه و ي نجف قرار گيرد. وي علاوه بر مقام علمي، در فن خطابه و سخنراني نيز مقامي بس بلند داشت و سفرهاي متعددي به کشورهای مختلف نموده و به هدايت مسلمين پرداخته است. آيت الله كاشف الغطاء حتي به كليسا مي رفت و ضمن سخنراني، اشتباهات مبشّرین مسيحي را روشن مي ساخت. ايشان يك بار، پس از اقامه و ي نماز جماعت در مسجدالاقصي در حضور 150 نماينده از کشورهای اسلامي و 2000 نمازگزار، سخنراني مهمي ايراد کرد و مسلمانان را براي مبارزه با رژيم صهيونيستي تهيج نمود. بر اساس همين اندیشه و هاي سياسي بود که ايشان در غالب جنبش و هاي آزادي بخش و ضد استعماري شرکت مي جست. از اين عالم بزرگوار بيش از 40 جلد تأليف و ترجمه به جاي مانده است. که: تحرير المجله (5 جلد)، وجيزة المسائل، المراجعات الريحانية (2 جلد) از آن جمله و ي اند. معظم و ي له پس از چند روز بيماري در 28 تيرماه 1334 ش در منطقه و ي کردند کرمانشاه در 79 سالگي دارفاني را وداع گفت. پيکر مطهرش پس از تشييع به بغداد حمل و در وادي و ي السلام نجف اشرف مدفون گرديد. اين جمله از ايشان است: "آمریکا براي ما، فقر، جهل و عقب افتادگي در ترقي و آبادي، زراعت و صنعت را مي خواهد تا در برابرشان ذليل و خاشع باشيم و به غارت منابع ثروتمان به وسيله و ي آن ها راضي شويم". او در ديدار با سفير آمريکا درباره و ي اشغال فلسطين گفت: "قلب و هاي ما از دست شما آمريکايي و ي ها مجروح است. شما ضربه و ي نا جوانمردانه و ي به ما زديد که هرگز در برابر آن سکوت نخواهيم کرد".

تولد "ژان لامارک" زیست شناس و طبیعی دان معروف فرانسوي (1744م)

ژان باتیست پیر آنتوان دومونه لامارک دانشمند زیست شناس و طبیعی دان فرانسوی در 1 اوت 1744م در فرانسه به دنیا آمد. وی در نوجوانی به نظام پیوست اما پس از چند سال این کار را رها کرد. لامارک چون در باغ پادشاهی رفت و آمد داشت، به جمع‌آوری گیاهان علاقه زیادی پیدا کرد. وی هم‌چنین سالیانی به تحصیل پرداخت و ضمن فراگیری طب، به شیمی، هواشناسی و به ویژه گیاه‌شناسی علاقه‌مند شد. لامارک پس از چندی کتاب گیاهان فرانسه را نگاشت که شهرت فراوانی برایش به ارمغان آورد و به عضویت آکادمی علوم فرانسه درآمد. لامارک هم‌چنین در دوره انقلاب کبیر فرانسه، سرپرستی موزه تاریخ طبیعی پاریس را به عهده داشت. مهم‌ترین فعالیت علمی لامارک، تحقیقات جامع و مفصل او درباره بی‌مهره‌گان زنده و فسیل‌ها است. هم‌چنین وی با انتشار کتاب تاریخ طبیعی بی‌مهره‌گان توانست حیواناتی را که شباهتی با هم دارند به هم نزدیک کند. در این زمان، این فکر به خاطرش آمد که ممکن است تمام حیوانات از چند اصل و مبدأ نزدیک به هم و مشترک سرچشمه گرفته‌اند. موضوع دیگری که لامارک از خود سؤال می‌کرد این بود که چرا حیوانات تغییر شکل پیدا می‌کنند و خود جواب می‌داد، علت، تاثیر محیط است. لامارک این افکار را که اساس فلسفه پیروان تغییر شکل موجودات است در سال 1809م در کتابی به نام فلسفه حیوان‌شناسی منتشر نمود. تاکید لامارک درباره تطور و تکامل موجودات زنده بر دو اصل تاثیر محیط و واکنش موجود زنده به این تاثیر و نیز وراثت صفات اکتسابی است. اندیشه‌های لامارک، بعدها موجب اختلاف و نزاع فراوانی بین دانشمندان علوم طبیعی گردید و طرفداران نظرات لامارک، به لامارکیسم معروف شدند. کتاب فلسفه جانورشناسی و تاریخ جانوران بی‌مهره نیز بعدها مبنای فرضیه تکامل تدریجی موجودات زنده گردید. ژان باتیست لامارک که به عنوان پایه‌گذار علم نوین طبیعی، معروف است سرانجام در 18 دسامبر 1829م در 85 سالگی درگذشت.